

IES Port d'Alcúdia. Curs 2018-2019
Programació didàctica. Departament de Dibuix

PROGRAMACIÓ DIDÀCTICA.

Matèria: 2n/3rESO Educació Plàstica, Visual i Audiovisual.

MEMBRES DEL DEPARTAMENT

José María Alaminos García

Titulació i especialitat: Llicenciat en Belles Arts / Dibuix

Antiguitat al cos: 1991

Situació actual: Professor d'Ensenyament Secundari amb destí definitiu.

Càrrec: Cap de departament

Jaume Orejuela Salas

Titulació i especialitat: Llicenciat en Belles Arts / Escultura

Antiguitat al cos:

Situació actual: Professor d'Ensenyament Secundari funcionari en pràctiques, amb jornada completa.

Taula de continguts

1. Seqüenciació de continguts.	4
2. Objectius	6
Objectius específics de l'àrea.	6
OBJECTIUS ESPECÍFICS Educació Plàstica, Visual i Audiovisual II – 2n ESO – 2n PMAR - 3r ESO – 3r ESO PMAR	7
3. Orientacions metodològiques:	8
- Mètodes i propostes didàctiques.	8
- Materials i recursos didàctics.	19
4. Temporalització.	22
5. Activitats i procediments d'ampliació i reforç.	22
Unitat Didàctica 1: El llenguatge visual.	22
Unitat didàctica 2: La publicitat.	23
Unitat didàctica 3: El color en la pintura.	23
Unitat didàctica 4: La llum.	24
Unitat didàctica 5: La textura.	24
Unitat didàctica 6: La composició.	24
Unitat didàctica 7: Dibuix tècnic.	25
Unitat didàctica 8: Sistemes de projecció.	25
Unitat didàctica 9: Les noves tecnologies.	26
6. Avaluació.	26
6.1. Criteris d'avaluació per nivells. Estàndards d'aprenentatge avaluable (seleccionar i remarcar els mínims en negreta)	26
6.2. Criteris de qualificació per nivells.	33
6.3. Procediments d'avaluació.	34
6.4. Criteris i procediments de recuperació de pendents.	35
6.5. Criteris de promoció i titulació.	37
7. Ensenyaments globalitzats (transversalitat).	37
8. Contribució de la matèria a l'adquisició de les competències. Tractament de les competències clau a les matèries.	37
9. Adaptacions necessàries per atendre l'alumnat NESE.	44
9.1 Plans d'actuació i de suport. Atenció a les diferències entres els/les alumnes.	44
9.2 Criteris per a l'elaboració de les adaptacions curriculars.	45
10. Activitats complementàries i extraescolars del departament.	46

IES Port d'Alcúdia. Curs 2018-2019
Programació didàctica. Departament de Dibuix

1. Seqüenciació de continguts.

BLOC 1. EXPRESSIÓ PLÀSTICA
Continguts
<p>Elements configuradors de la imatge.</p> <p>Experimentació amb les variació del punt, la línia i el pla.</p> <p>Experimentació i exploració dels elements que estructuraven formes i imatges (punt, línia, color, textures, formes, dimensió, clarobscur, etc.).</p> <p>Conceptes d'<i>equilibri</i>, <i>proporció</i> i <i>ritme</i> en composicions bàsiques.</p> <p>Experimentació amb les mescles additives i substractives del color dels colors primaris. Creació de composicions harmòniques i contrastades experimentant amb els colors anàlegs i complementaris.</p> <p>Colors llum i colors pigment per expressar sensacions en composicions senzilles (el clarobscur, les composicions abstractes, les composicions volumètriques, etc.).</p> <p>Diferents tipus de textures i les seves capacitats expressives. Diferents tècniques de producció de textures (<i>frottage</i>, plegat, tallat, etc.).</p> <p>Introducció a la diversitat de mètodes creatius per aplicar-los en el disseny i les arts plàstiques. Proposta escrita dels projectes artístics.</p> <p>Creació de composicions graficoplàstiques. Apreciació i valoració del patrimoni artístic i cultural de les Illes Balears. Respecte per les obres dels companys i per les formes d'expressió diferents de la nostra. Creació d'imatges amb diferents graus d'iconicitat com l'esbós, dibuixos esquemàtics, mimètics, etc.</p> <p>Utilització dels diferents mitjans d'expressió graficoplàstica (llapis de grafit, retoladors, pastels, ceres, guix, carbonet, tinta, pinzell, pintures al tremp, collage, etc.) i dels diferents tipus de suports (paper, fusta, cartró, etc.).</p>

BLOC 2. COMUNICACIÓ AUDIOVISUAL
Continguts
<p>Identificació de les causes per les quals es produeixen les il·lusions òptiques. Factors i elements que hi intervenen.</p> <p>Introducció a les lleis visuals de la Gestalt i aplicació d'aquests coneixements en l'elaboració d'obres pròpies.</p> <p>Significant i significat en les obres visuals.</p>

Creació d'imatges amb diferents graus d'iconicitat com ara esbossos, dibuixos esquemàtics, mimètics, etc.

Identificació i creació de símbols i icones.

Anàlisi d'imatges valorant-ne els elements significatius i fent-ne una lectura objectiva (descriptiva) i subjectiva (interpretació del significat).

Introducció a la composició fotogràfica i aplicació dels seus fonaments en la realització d'obres pròpies.

Creació de còmics fent un ús creatiu dels recursos estilístics propis d'aquest llenguatge visual amb una finalitat expressiva i comunicativa.

Experimentació i ús de la imatge en moviment per a la creació d'animacions.

Identificació dels diferents elements de la comunicació visual.

Utilització correcta dels elements que intervenen en la comunicació audiovisual.

Experimentació de tot el procés de la creació en el llenguatge audiovisual (guió, guió il·lustrat, etc.) i valoració objectiva dels resultats obtinguts.

Publicitat i els seus recursos visuals. Identificació i experimentació dels recursos visuals emprats en la producció de publicitat.

Anàlisi del llenguatge cinematogràfic i interès per la seva funció expressiva i el reconeixement de la funció que aquest art té en el nostres dies.

Utilització de les eines digitals per realitzar projectes de manera adequada.

BLOC 3. DIBUIX TÈCNIC

Continguts

Entendre, identificar i traçar els elements geomètrics bàsics.

Ús de les eines pròpies del dibuix tècnic de forma correcta (llapis portamines, escaire, cartabó, compàs, etc.).

Representació tècnica de triangles i quadrilàters: punts i rectes característics, propietats geomètriques i matemàtiques i construccions més habituals.

Estudi i representació tècnica de les diferents formes poligonals regulars.

Representació de corbes tècniques i còniques i aplicació de tangències.

Creació de composicions amb finalitats estètiques mitjançant mòduls.

Representació de volum amb els diferents sistemes de representació: sistema dièdric, sistema axonomètric i perspectiva cònica de manera bàsica.

2. Objectius

Objectius específics de l'àrea.

Els objectius que han de desenvolupar els alumnes de l'assignatura d'educació plàstica, visual i audiovisual en l'etapa d'educació secundària obligatòria són els següents:

1. Observar, percebre, comprendre i interpretar críticament la comunicació mitjançant les imatges i les formes del seu entorn natural i cultural, així com ser sensibles envers les seves qualitats evocadores, simbòliques, plàstiques, estètiques i funcionals.
2. Apreciar els valors culturals i estètics i identificar-ne, interpretar-ne i valorar-ne els continguts; entendre'ls com a part de la diversitat cultural i contribuir al seu respecte, conservació i millora.
3. Interpretar les relacions del llenguatge visual i plàstic amb altres llenguatges i cercar la manera personal i expressiva més adequada per comunicar les troballes obtingudes amb el signe, el color i l'espai. La interpretació correcta de la comunicació publicitària.
4. Desenvolupar la creativitat i expressar-la, preferentment, amb la subjectivitat del seu llenguatge personal, utilitzant els codis, la terminologia i els procediments del llenguatge visual i plàstic amb la finalitat d'enriquir estèticament les seves possibilitats de comunicació.
5. Utilitzar el llenguatge plàstic per representar emocions, sentiments, vivències i idees i contribuir a la comunicació, la reflexió crítica i el respecte.
6. Apreciar les possibilitats expressives que ofereix la investigació amb diverses tècniques plàstiques i visuals i les tecnologies de la informació i la comunicació, i valorar l'esforç de superació que comporta el procés creatiu.
7. Representar cossos i espais simples mitjançant el domini de la perspectiva, les proporcions i la representació de les qualitats de les superfícies i el detall, de manera que siguin eficaços per a la comunicació volguda.
8. Planificar i reflexionar, de forma individual i cooperativa, sobre el procés de realització d'un objecte partint d'uns objectius prefixats i revisar i valorar, al final de cada fase, l'estat de consecució.
9. Relacionar-se amb altres persones i participar en activitats de grup, adoptar

actituds de flexibilitat, responsabilitat, solidaritat, interès i tolerància i superar inhibicions i prejudicis i rebutjant discriminacions o estigmes personals o socials.

10. Contribuir activament al coneixement, el respecte, la conservació, la divulgació i la millora del patrimoni europeu, espanyol i de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears com a senyal d'identitat pròpia.

11. Conèixer i valorar el patrimoni artístic i cultural de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears com a base de la nostra identitat i idiosincràsia i contribuir activament a la seva defensa, conservació i desenvolupament i acceptar la convivència amb valors artístics propis d'altres cultures que coexisteixen amb la nostra per fer de la diversitat un valor enriquidor i integrador.

12. Respectar, apreciar i aprendre a interpretar altres maneres d'expressió visual i plàstica diferents de la pròpia i de les formes dominants a l'entorn; superar estereotips i convencionalismes, i elaborar judicis o adquirir criteris personals que permetin als alumnes actuar amb iniciativa responsable.

13. Acceptar i participar en el respecte i seguiment dels valors i les normes que regulen el comportament en les diferents situacions que sorgeixen en les relacions humanes i en els processos comunicatius, reconèixer-los com a integrants d'una formació global i integrar-los en l'expressió d'idees mitjançant els missatges visuals.

OBJECTIUS ESPECÍFICS Educació Plàstica, Visual i Audiovisual II – 2n ESO – 2n PMAR - 3r ESO – 3r ESO PMAR

1. Reforçar els mecanismes de percepció visual.
2. Indagar sobre els mitjans de comunicació visual i analitzar-ne els elements, a fi d'augmentar el potencial comunicatiu.
3. Descobrir les imatges i analitzar-ne els valors per arribar a expressar-se de manera creativa.
4. Utilitzar el llenguatge graficoplàstic com a mitjà i fi per expressar idees i fantasies.
5. Percebre els símbols i signes de l'entorn.
6. Analitzar diferents imatges publicitàries.
7. Reconèixer el disseny com la recerca de bellesa i utilitat.
8. Experimentar amb la mescla subtractiva dels colors pigment.
9. Conèixer les possibilitats expressives i emotives del color en el camp de la producció d'obres artístiques.

10. Descriure tot tipus d'objectes i situacions reals i imaginades amb el color.
11. Observar com la llum natural afecta la percepció que tenim dels objectes i l'aparença del seu color.
12. Identificar i valorar les textures com una cosa consubstancial a la forma.
13. Ser conscient que les imatges es perceben a través d'un conjunt d'elements gràfics organitzats.
14. Experimentar amb les diferents lleis que poden donar origen a una composició.
15. Comprendre la importància que té la simetria dins d'una composició.
16. Aprendre a diferenciar els elements més significatius dins d'una composició.
17. Comprendre la relació conceptual i emotiva que es dona entre la forma i el tractament de la llum i el color dins d'una composició.
18. Explorar i analitzar diferents esquemes compositius en les obres d'art.
19. Explorar i analitzar com són els nuclis d'atracció visual en les produccions artístiques.
20. Conèixer l'elaboració de figures mitjançant el dibuix tècnic.
21. Representar figures tridimensionals projectant-les en els plans segons les perspectives dièdrica, cavallera i axonomètrica.
22. Conèixer els recursos informàtics necessaris per a la manipulació d'imatges.
23. Aplicar les noves tecnologies en la creació d'imatges.

3. Orientacions metodològiques:

- Mètodes i propostes didàctiques.

1. Partir del coneixement i experiències prèvies dels alumnes.

- 1.- Detectar el nivell d'aprenentatge aconseguit per l'alumne en alguns coneixements i capacitats bàsiques abans d'enfrontar-se als nous continguts.
- 2.- Situar l'activitat educativa en funció de les necessitats particulars de cada alumne, reformant, en alguns casos, aquells continguts que han estat apresos incorrectament i modificant o ampliant, en altres, els coneixements d'aplicació d'un contingut.
- 3.- Explorar les idees prèvies que l'alumne té en relació amb la forma de captar la realitat visual i conèixer en quin grau ha superat una apreciació simplista de la realitat, que es concreta en l'estereotipus visual i en la realització d'imatges no interioritzades, i poder, així, introduir plantejaments que afavoreixin i activin el

pensament inductiu.

4.- Fer periòdicament partícip l'alumne de quins són els avenços assolits i també de quines idees no s'han consolidat adequadament.

2. La motivació de l'alumne/a.

1.- Afavorir la socialització i la convivència partint del fet acceptat de la diversitat. L'interès i actitud favorable de l'alumne cap a l'aprenentatge seran fonamentals per a que aquest realitzi la construcció de coneixements. Un factor determinant en la motivació i implicació de l'alumne és la interrelació professor alumne, no només des del punt de vista pedagògic, sinó també des de l'afectiu i social.

2.- Proposar, partint de les peculiaritats individuals, activitats en les quals l'alumne pugui manejar-s'hi i ubicar els continguts apresos en els seus esquemes de coneixement; activitats que siguin clarament accessibles a l'alumne, suscitant el desig de demostrar les seves capacitats, contenint, no obstant, punts de dificultat dels quals sorgeixi durant el procés.

3.- Plantejar activitats variades que recollissin els diferents interessos de l'alumne i, al mateix temps, despertin la seva curiositat per conèixer els distints aspectes de l'àmbit de la visualitat o de l'activitat gràficoplàstica, tenint en compte la incidència del medi per al desenvolupament de les activitats i el seu valor motivacional en el procés d'ensenyament-aprenentatge.

4.- Valorar el treball de l'alumne com a únic i original, estimuland-lo a superar les dificultats i a seguir avançant en el procés d'aprenentatge; facilitar-li la reflexió sobre allò realitzat, sobre el que ha après, i l'anàlisi de les dificultats amb que s'ha trobat; i promovent en l'alumne/a una actitud de recerca i d'inconformisme valorant el procés i el treball sobre el resultat.

3. La interacció dins l'aula.

1.- Preveure situacions en les que l'alumne treballi de manera individual amb activitats que es desenvolupin en el marc del treball en grup; per afavorir una adequada relació del professor amb cada alumne i dels alumnes entre sí.

2.- Propiciar la confrontació creativa de diferents resultats i l'intercanvi d'experiències amb activitats col·lectives que permetran l'alumne conèixer les realitats diferents dels

companys i aprendre a valorar aquestes aportacions de manera positiva.

4. Equilibri entre la dimensió pràctica i conceptual de l'àrea.

1.- Proporcionar a l'alumne experiències que li permetin millorar el coneixement de les pròpies actituds, expectatives i motivacions a fi de contribuir a la seva formació i ajudar-lo a l'elaboració del seu projecte de futur.

2.- Ajudar l'alumne a orientar-se en una sèrie d'activitats que es realitzin en l'àmbit de la visualitat, proporcionant-li instruments que li permetin relacionar-se autònoma i críticament amb l'entorn, a través d'experiències que el mateix entorn li proporcionin i d'accions exercides sobre el mateix, és a dir, "el veure" i "el fer", sempre combinant la dimensió pràctica dels continguts amb la vessant conceptual dels mateixos.

3.- Propiciar una comprensió dels continguts dels llenguatges visuals i plàstics eminentment pràctica, que permeti la construcció d'aprenentatges funcionals i significatius, dedicant el temps necessari als procediments d'expressió visual i plàstica adequats per a que arribin a assimilar-se els continguts treballs, sense que això suposi plantejar l'àrea com alguna cosa essencialment manual. Les activitats procedimentals, no seran en sí mateixes l'objectiu bàsic de l'assignatura, sinó una de les vies d'accés a la comprensió i gaudiment de la realitat visual i per interioritzar fets i conceptes.

5. Atenció a les diferències entres els/les alumnes.

1.- Atendre a la diferència de capacitats, interessos i necessitats i afavorir l'heterogeneïtat del grup d'alumnes, les seves diferents inclinacions i interessos i també les seves destreses i habilitats en uns continguts i en d'altres.

Els cinc principis generals fins ara relacionats, si s'entenen com a pautes per al professor, es duran a terme dins un clima de flexibilitat, afectivitat i respecte mutu. El professor, autor i inductor de situacions d'aprenentatge, serà l'essencial mediador en el procés educatiu, i orientarà la seva tasca cap a la consecució d'adquisicions significatives per part de l'alumne:

-Considerarem la nostra activitat com a professors com medidora i guia per al desenvolupament de l'activitat constructiva de l'alumne.

-Partirem del nivell de desenvolupament de l'alumne, la qual cosa significa considerar tant les seves capacitats o grau de desenvolupament operatori, com els seus

coneixements previs.

-Orientarem la nostra atenció a estimular en l'alumne la capacitat d'aprendre a aprendre i serà més eficaç si es parteix del que l'alumne sap i sap fer.

-Promourem l'adquisició d'aprenentatges significatius, per això, les activitats d'ensenyament-aprenentatge

garantiran que l'alumne se senti motivat trobant sentit a les situacions d'aprenentatge i desenvolupi la seva capacitat de reflexió, comprensió i actuació.

-Promourem l'adquisició d'aprenentatges funcionals, per això, les activitats d'ensenyament-aprenentatge

connectaran amb els coneixements previs de l'alumne i en possibilitaran la construcció autònoma d'esquemes de coneixement" i l'aplicació dels aprenentatges desenvolupats.

-Cercarem formes d'adaptació en l'ajuda pedagògica a les diferents necessitats de cada alumne.

-Fomentarem el desenvolupament de la capacitat de socialització i d'autonomia de l'alumne.

-METODOLOGIA DINS L'AULA

L'àrea d'Educació Plàstica i Visual consta d'una part teòrica i una part pràctica. Cada unitat didàctica serà tractada dins l'aula mitjançant la lectura per part dels alumnes i de l'explicació per part del professor, afavorint la comunicació i la participació de l'alumnat.

Partint dels continguts tractats, els alumnes hauran de realitzar una sèrie d'activitats seleccionades pel professor, que pretenen afavorir l'aprenentatge constructiu i funcional. El professor explicarà cada un dels exercicis proposats, explicant també quins seran els criteris d'avaluació en cada cas. L'elaboració de cada exercici constarà d'un procés d'observació, de reflexió, i finalment, de producció. Aquestes activitats es realitzaran a classe, a fi de què l'alumnat pugui comptar amb l'assessorament per part del professor i es lliuraran segons la data establerta pel mateix. Els alumnes que necessitin més temps, per haver faltat a classe per motius justificats, podran

acabar-les a casa, si el professor així ho considera. També es podran encomanar treballs per realitzar a casa.

Els recursos utilitzats pel professor, a més dels llibres de text, seran la pissarra, el projector de diapositives, l'ordinador i el canó de projecció, llibres d'art o relacionats amb les diferents unitats didàctiques, etc.

El paper del professor dins l'aula ha de tenir una funció de motivació, assessorament, orientació i per afavorir la reflexió.

D'altra banda, el que s'espera dels alumnes és la participació en les activitats proposades, la realització de les tasques i la participació dins el procés d'autoavaluació.

-PREPARACIÓ DE LA PRESENTACIÓ DEL CURS

El primer dia de classe, amb cada grup es farà la presentació del curs a l'alumnat. Aquesta presentació es durà a terme a través d'un full confeccionat pel departament que es repartirà a tot l'alumnat de l'assignatura i que constarà de les següents parts:

Introducció. Dins aquest apartat hi trobarem la temporització dels continguts del curs per avaluacions.

Avaluació i qualificació. Consta d'una explicació de com seran avaluats els alumnes (mitjançant proves, làmines i treball diari) i quin percentatge equivalen a les diferents parts avaluades.

Recursos i material necessari. Quins llibres de text, i altres materials, es faran servir, i quins materials gràfics necessitaran al llarg del curs.

Activitats complementàries. Possibles sortides i participació en activitats del centre i relacionades amb la matèria.

-AVALUACIÓ INICIAL

Una vegada feta la presentació del curs, l'alumnat procedirà a la realització d'una

prova inicial confeccionada pel departament. Aquesta prova consisteix en una sèrie de preguntes i activitats que serviran al professorat com a eina per a saber el nivell dels alumnes, quins coneixements tenen sobre conceptes importants de l'assignatura, capacitat de raonament i aptituds artístiques. Aquesta prova servirà com a punt de partida per elaborar els informes de l'avaluació inicial.

-MESURES PER MILLORAR LA CORRECCIÓ ORTOGRÀFICA I GRAMATICAL.

Tot i que l'àrea d'Educació Plàstica i Visual té un caire eminentment pràctic, es considera essencial recolzar l'objectiu de millorar la correcció ortogràfica i gramatical de l'alumne, eina indispensable en el procés d'ensenyament-aprenentatge. Per tant, l'ús adequat del llenguatge es tindrà en compte a l'hora de realitzar les proves escrites i els treballs, i es valorarà la correcta utilització del llenguatge oral a les participacions dins l'aula per part de l'alumnat.

-MESURES PER MILLORAR LA COMPRESIÓ LECTORA.

Pels mateixos motius que s'expressen a l'apartat anterior, des de l'àrea d'Educació Plàstica i Visual s'afavoriran els hàbits de lectura. Quan s'escaigui, cada unitat didàctica serà llegida a classe per l'alumnat, que després haurà de realitzar una breu explicació pública d'allò que ha llegit, què ha entès i què ens volen transmetre.

Es proposen també lectures d'història de l'art i sobre grans artistes i tècniques artístiques, així com la recerca d'informació per a la realització dels treballs escrits, amb la qual cosa es pretén fomentar l'hàbit de lectura.

-TRACTAMENT DELS CONTINGUTS TRANSVERSALS.

Els temes transversals s'entenen com un conjunt de continguts que impregnen l'actuació educativa en general, ja que, degut al seu fort component actitudinal, han de tractar-se des de totes les àrees que formen el currículum.

Des d'aquesta àrea es contribuirà al desenvolupament dels temes transversals,

afavorint la cooperació entre els alumnes, el respecte per les opinions i solucions distintes de la pròpia, i col·laborant al desenvolupament de l'estabilitat emocional i psíquica, de l'autoestima, independència i autonomia de l'alumne/a a través del desenvolupament de les capacitats creatives i expressives.

En la formació plàstica i visual, alguns d'aquests temes adquireixen una major rellevància, i a continuació feim una proposta de tractament en els diferents àmbits relacionats amb l'àrea. Aquest tractament es farà des del punt de vista teòric, pel que fa a l'observació de missatges visuals relacionats amb els temes transversals; i, per una altra banda, des del punt de vista pràctic, basat en la creació, i concretat en la realització de treballs que abordin els diferents temes en diversos formats: dibuix, pintura, escultura, disseny de cartells, fotografia, vídeo, etc.

Educació moral i cívica. Serà la base i el punt de referència en torn al qual giren els temes transversals. En la nostra àrea -en tant que una de les seves finalitats és la socialització de l'alumne/a en el seu medi, assimilant l'entorn visual i plàstic en el que viu amb una actitud reflexiva i crítica- poden considerar-se estretament relacionades amb aquest tema totes aquelles actituds dirigides a la valoració, respecte i conservació del patrimoni cultural i a l'interès per relacionar-se amb altres persones i participar en activitats de grup prenent consciència de l'enriquiment que es produeix amb les aportacions dels demés.

Educació per a la igualtat d'oportunitats. Des d'aquesta àrea s'ha de procurar valorar per igual, atenent als mateixos criteris, les aportacions dels alumnes i les alumnes. Es perseguirà l'eliminació de qualsevol tipus de discriminació o d'intolerància, no solament en el pla de les idees, sinó i sobretot, en el de les conductes personals i socials, reflectides en la vida diària, als mitjans de comunicació, als centres de treball, als llocs d'oci, etc. És important fomentar en l'alumne/a l'interès per l'anàlisi crítica d'aquells continguts que denotin discriminació sexual en el llenguatge a través de la imatge, així com dels estereotips que de forma inconscient es reflexen en els seus treballs, a fi de dur a terme una progressiva transformació de les actituds.

Educació ambiental. És un dels àmbits on l'àrea pot fer un major èmfasi i no es referirà a l'àmbit de la natura en general, sinó que tendrà en compte els àmbits més

propers i concrets en que es mou l'alumne/a: la localitat, el barri, la casa, el col·legi, etc. És fonamental inculcar pautes d'actuació i comportament dirigides al respecte al medi ambient, alhora que ampliar i millorar, a través del llenguatge plàstic, les possibilitats de comunicació amb l'entorn; pautes que permetin valorar tant les obres visuals creades en relació amb l'ambient com l'ambient mateix sobre el qual l'home hagi intervingut (l'arquitectura, l'urbanisme, els ornaments, etc.), atenint a criteris d'harmonia, estètics, protecció i conservació del medi, etc.

Educació del consumidor. Tendrà en compte el fet històric del consum, però se circumscriurà més a la societat actual, que no solament fabrica productes, sinó també consumidors; fenomen que genera necessitats sense fonament, sense cap discriminació d'edat o de condició, ni diferenciació entre allò que és necessari i allò que és superflu. És fonamental dotar a l'alumne/a de procediments que li permetin analitzar críticament les necessitats de consum creades a través de la publicitat. Aquells continguts relacionats amb l'estudi dels elements integrants d'un missatge i la seva intencionalitat afavoriran una recepció activa i crítica d'aquests missatges i una selecció dels mateixos en funció dels interessos particulars de l'alumne/a.

En relació al consum relacionat amb l'oci, l'àrea ofereix excel·lents oportunitats per orientar a l'alumne/a sobre diferents activitats que contribueixen al desenvolupament de la capacitat creativa i, a la vegada, poden dur a terme en el seu temps lliure, per exemple la pintura, el cinema, el teatre, la fotografia, l'obra gràfica comercial, etc. També serà important atendre a aquells continguts relacionats amb l'aprofitament dels materials i recursos de que es disposa, experimentant amb materials de rebuig, creant els seus propis instruments i compartint amb els companys els materials de què es disposa.

L'educació per la pau serà considerada com una conseqüència de la justícia; no es tracta d'un pacifisme neutre, ni irat, sinó actiu i responsable, en el qual està implicada la pròpia llibertat, limitada per la llibertat dels altres.

L'educació per a la salut s'orientarà en el sentit de la salut física, biològica, mental i social, sense oblidar les pràctiques que incideixen negativament en la salut.

L'educació sexual ajudarà a descobrir la dimensió afectiva de la relació sexual i a rebutjar conductes sexistes tant en els mitjans de comunicació com en el medi familiar, escolar i social, així com a assumir pautes de conductes

integradores i respectuoses de la diversitat per raó de sexe.

L'**educació viària** s'ha d'abordar des de les normes de circulació i les conseqüències que es deriven de l'incompliment d'aquestes, com també des dels coneixements teòrics que aporta la ciència.

L'**educació per la construcció europea** s'entendrà com la integració dins una entitat major, bàsicament econòmica i política, però també social i cultural, dels diferents països i estats que configuren la Comunitat Europea, valorant i respectant totes les nacionalitats i diferències culturals de les diverses comunitats que la integren. Es proposarà no una globalització cultural homogènia, sinó promoure uns valors socials, morals i cívics comuns, i a partir del coneixement de les diferents cultures que conviuen dins aquesta comunitat, ensenyar a valorar-les i respectar-les.

L'**educació per la democràcia**, el coneixement i la pràctica dels drets humans farà referència al coneixement i a la comprensió del funcionament de les societats democràtiques, des del marc més pròxim del nostre entorn, passant pel marc europeu, fins a arribar al marc mundial, per promoure una actitud respectuosa i participativa envers el sistema democràtic. Aquest comportament democràtic s'analitzarà i observarà especialment a través dels mitjans de comunicació, i amb esperit crític es rebutjaran aquelles actituds que siguin contràries a aquest.

1. Unitats didàctiques.

1.- Les unitats didàctiques són conformades integrant elements dels distints blocs temàtics del currículum oficial.

Aquests blocs posseeixen una dimensió analítica per al professor i no es transmeten d'aquesta forma a l'alumne, ja que es faria difícil encaminar la construcció d'aprenentatges significatius d'aquesta manera.

2.- Es proposen, en les unitats, activitats dirigides a l'adquisició de continguts procedimentals relacionats amb destreses intel·lectuals, de manera que l'alumne analitzi, interpreti, estableixi relacions i expressi valoracions crítiques sobre la realitat plàstica i visual, i arribi a conformar els seus propis conceptes i principis explicatius.

2. Criteris per al disseny d'activitats d'ensenyament-aprenentatge.

1.- Proporcionar a l'alumne l'oportunitat d'avançar per sí mateix, amb autonomia, de manera que pugui transferir i aplicar els coneixements adquirits a certes situacions de

la realitat.

2.- Constituir la resposta als continguts, de manera que puguin ser interpretats i reflectits en nivells distints

d'aprofundiment, alhora que, partint d'uns objectius concrets, propiciïn l'atenció a la diversitat considerant les distintes capacitats i interessos dels alumnes.

3.- Tenir com a destí fonamental la interacció amb l'entorn immediat de l'alumne, tant en el cas d'aquelles que es desenvolupin dins l'aula, com les que es duguin a terme fora del centre, en llocs relacionats amb l'entorn natural o urbà de l'alumne.

4.- Estimular la creativitat i l'expressivitat de l'alumne i li permetin anar adquirint seguretat en les pròpies possibilitats expressives. La repercussió de l'entorn en el desenvolupament d'aptituds creadores conduirà a plantejar el procés d'ensenyament-aprenentatge des d'una perspectiva motivacional, proporcionant dades i materials sobre els que l'alumne pugui construir un pensament divergent i dins un clima propici de llibertat i espontaneïtat que afavoreixi la iniciativa personal i respecti l'autonomia expressiva.

5.- Estimular, també, la imaginació i la fantasia, així com evocar imatges des del record, a través d'un plantejament lúdic, afavorint el descobriment del món interior, la visualització d'imatges, la fluïdesa i flexibilitat d'idees i l'expressió espontània, i permetre alhora explorar noves experiències. La utilització de models inductors com estratègia creativa proporcionarà suggeriments punts inicials per a que l'alumne introdueixi innovacions en base a una finalitat concreta, ja sigui estètica o funcional i permetran induir-lo a rompre motlles convencionals i a superar respostes estereotipades, alhora que emfasitzaran les possibilitats creatives, des de les expressions més subjectives fins a les més objectives.

6.- Tenir en compte l'aportació del grup: activitats en petit o gran grup que permetin l'alumne el seu enriquiment i al mateix temps la seva adaptació i integració social; i si es proposen no només des de la nostra àrea, sinó també en connexió amb altres, li proporcionaran l'oportunitat d'integrar els coneixements adquirits en relació amb altres disciplines.

7.- Estar en funció de les distintes finalitats que es persegueixin en cada moment:

a) Activitats de coneixements previs que permetin conèixer les idees, opinions,

encerts i errors conceptuals, procedimentals o actitudinals de l'alumne sobre els continguts que hauran de desenvolupar-se;

b) Activitats de desenvolupament i consolidació que permetin a l'alumne conèixer i desenvolupar els nous conceptes, procediments o actituds, així com la possibilitat de contrastar les idees noves amb les prèvies i aplicar els nous aprenentatges. En aquest tipus d'activitats es planteja la següent seqüència operativa, ordre que admetrà variants lògiques sempre i quan no afecti a la intenció estructural de la unitat didàctica: 1. En una primera fase, proposar activitats en les que l'alumne/a observi, reflexioni i analitzi, partint de la pròpia intuïció i experiències anteriors; 2. En una segona etapa, establir activitats en un marc conceptual suggerint criteris i opcions interpretatives, d'acord amb uns continguts específics; 3. En tercer lloc, formular activitats que donin lloc a l'experimentació de materials i tècniques per part de l'alumne; i, 4. Finalment, s'arriba a una valoració crítica de les obres produïdes mitjançant activitats en les que els alumnes ofereixin diferents punts de vista i argumentacions, a l'objecte d'enriquir l'experiència mitjançant la posta en comú;

c) Activitats de reforç, per l'alumne que no hagi assolit els coneixements treballats;

d) Activitats d'ampliació que, malgrat no ser imprescindibles en el procés d'ensenyament-aprenentatge però sí aconsellables, permetin continuar construint coneixements a l'alumne que hagi realitzat de manera satisfactòria les activitats de desenvolupament i consolidació proposades.

3. Relació amb altres àrees.

1.- Per a que el procés d'ensenyament-aprenentatge s'enfoqui d'una forma interdisciplinària és important valorar el desenvolupament de les capacitats que poden ser comunes en les distintes àrees. Dites capacitats parteixen, en gran part, de les dues línies sobre les que es fonamenta l'àrea d'Educació Plàstica i Visual: la de "saber veure" i la de "saber fer", és a dir, l'activitat perceptiva i l'operativa. Ja que són múltiples les possibles relacions entre la nostra i la resta d'àrees, convindrà estimular l'interès de l'alumne mitjançant qüestions la resolució de les quals necessiti la confluència de diverses disciplines.

2.- Per planificar les possibles connexions amb altres àrees, es determinaran els paral·lelismes atenint als "continguts comuns" següents:

- a) El llenguatge, atenint als diferents canals de comunicació, les seves finalitats, així com la interacció dels distints llenguatges verbals i no verbals, i tenint en compte la seva repercussió en cada una de les àrees. Es poden establir relacions amb les àrees de Música, Educació Física, Ciències Socials, Geografia i Història, etc.;
- b) Els elements configuradors del missatge visual, ja sigui com conceptes independents, com elements integrats evocadors d'un significat, o bé per la seva implicació històrica, geogràfica i social; per exemple la llum i el color. Es poden establir relacions amb les àrees de Ciències de la Natura, Ciències Socials, Geografia i Història, etc.;
- c) Els medis d'expressió i comunicació objectiva, com el dibuix geomètric i els sistemes projectius. Es poden establir relacions amb les àrees de Tecnologia, Matemàtiques, etc.; i,
- d) Les tècniques i instruments, a través de les destreses manuals a desenvolupar en les formes d'expressió comunes o específiques utilitzades en cada disciplina. Es poden establir relacions amb les àrees de Tecnologia, Matemàtiques, etc.

3.- Considerant que cada àrea té unes característiques conceptuals i metodològiques pròpies, la pluralitat de visions es realitzaria de maneres diverses i amb fins i objectius diferents, per la qual cosa, no es poden utilitzar unes regles fixes per al seu desenvolupament.

- Materials i recursos didàctics.

-LLIBRES DE TEXT.

Durant el present curs, hem optat per preparar un dossier de teoria fotocopiada per a cada nivell, que faran les funcions de llibres de text.

2n, 3r ESO:

Quadern de teoria, dissenyat pel Departament de Dibuix de l'IES Port d'Alcúdia.

-MATERIALS

-Els alumnes de 2n/3rESO hauran de dur els següents materials:

Bloc de dibuix de paper Basik, format A4+, microperforat i sense requadre.

Quadern d'apunts, format A5, quadriculat.

Carpeta amb gomes, format A4+, per guardar el bloc, els apunts i altres materials.

2 fundes de plàstic format foli.

Material bàsic per a la realització de cada una de les activitats (llapis de grafit, llapis de colors, ceres, retolador de punta fina negre, retoladors de colors, pintures al tremp, pinzells, regle, escaire, cartabó, compàs, tisoires, goma d'aferrar de barra...).

-MATERIAL ADAPTAT

Els alumnes amb Necessitats Educatives Especials utilitzaran els mateixos quaderns de teoria que la resta d'alumnes, si és possible. Sinó, se'ls confeccionarà un quadern del nivell adaptat a les seves necessitats. El professor aplicarà els criteris d'avaluació que cregui convenient adaptats a cada alumne, per afavorir l'aprenentatge de manera personalitzada en cada cas i segons les necessitats de cada alumne.

En cas que el professor ho cregui convenient, es podrà utilitzar material de l'àrea obtingut de llibres de text d'Educació Primària.

-RECURSOS.

A part de les hores de què disposam i de les estratègies i activitats d'ensenyament/aprenentatge que utilitzam, hi ha uns altres elements importantíssims dins l'elaboració de les programacions que afecten directament la consecució dels objectius; aquests elements són l'espai i els materials.

És indispensable tenir una aula taller adequada, atès el caràcter fonamentalment experimental de l'àrea i la diversitat de tècniques que l'alumnat ha de conèixer i de materials que ha de manipular. Seria també molt convenient disposar d'una habitació annexa per treballar amb grups reduïts activitats concretes del món de la fotografia, la

informàtica, el muntatge audiovisual, etc.

És aconsellable deixar a l'abast dels alumnes mostraris molt complets de material, amb la finalitat que tinguin una informació directa de tots els materials possibles. Es pretén, d'aquesta manera, facilitar les experiències d'investigació tant amb nous materials com amb altres que ja estan en desús (diaris, revistes, fotografies, cartons, teles, filferros, plàstics, caixes i, fins i tot, materials recollits de la natura com fulles, pinyes, branques, arenes, etc.)

És aconsellable també l'aprenentatge de la navegació en documents *world wide web*, com també la millora de la formació sobre sistemes de recerca que permetin localitzar documents sobre els quals es pugui aprendre més sobre la matèria. Observam aquest punt en l'àmbit docent en un primer estadi per després expandir-lo a l'alumnat com a manera de recerca i localització de material bibliogràfic a través d'Internet.

Voldríem aquí donar una especial importància a la biblioteca d'aula, quasi sempre inexistent a les aules de dibuix. Es fa necessari fer consultes moltes vegades quan s'està immers dins el propi treball i és, per tant, aconsellable deixar a l'abast dels alumnes mostraris (bibliografia, revistes, diaris, còmics, llibres de fotografia, objectes, etc.) molt complets de material, amb la finalitat que tinguin una informació directa de tot el que els envolta dins el camp de la comunicació visual.

En aquests moments, comptam amb els següents recursos:

- Aula-taller amb piques.
- Prestatgeries per emmagatzemament de materials i treballs.
- Canó projector de vídeo.
- Projector de diapositives.
- Projector de transparències.
- Col·lecció de diapositives.
- Talladora de porexpan.
- Tòrcul de gravat calcogràfic.
- Forn de ceràmica.
- Biblioteca d'aula.

- Fons de material bibliogràfic a la biblioteca del centre.
- Equip fotogràfic (càmera amb dos objectius).
- Focus d'il·luminació amb trípode.
- Cavallets senzills.
- Cavallets amb rodes.
- Aerògraf amb compressor.
- Maletí de sòlids de fusta.
- Maletí de peces metàl·liques.
- Maletí de sòlids de plàstic.
- Capses de gúbies.
- Punxons.
- Tronetes de modelatge.
- Eines de modelatge.
- Corrons de gravat en relleu.

4. Temporalització.

-TEMPORITZACIÓ DE CONTINGUTS DE 2n ESO i 3r ESO. EPVA II

Temporització continguts nuclears		CURS	2n/3r ESO
1a avaluació	2a avaluació	3a avaluació	
El llenguatge visual	La llum	Dibuix tècnic	
La publicitat	La textura	Sistemes de projecció	
El color en la pintura	La composició	Les noves tecnologies	

5. Activitats i procediments d'ampliació i reforç.

Els continguts de l'Educació Plàstica, Visual i Audiovisual II de 2n/3rESO estan repartits en 9 unitats didàctiques.

CONTINGUTS – 2ESO + 2PMAR - 3 ESO + 3PMAR

Els continguts de l'àrea d'educació visual i plàstica de 3r d'ESO estan repartits en 9 unitats didàctiques.

Unitat Didàctica 1: El llenguatge visual.

El llenguatge visual.

- La imatge com a signe i símbol.

La comunicació visual.

- Elements de la comunicació visual.
- Finalitats de la comunicació visual.

El llenguatge visual en l'art.

- La comunicació tradicional.
- Les imatges sorprenents.

Unitat didàctica 2: La publicitat.

La publicitat.

- Elements de la publicitat.
- Marca, anagrama i logotip.
- Els mitjans de comunicació.

El disseny.

- La finalitat del disseny.
- El procés del disseny.
- Tipus de disseny.

El llenguatge visual en l'art.

- La comunicació tradicional.
- Les imatges sorprenents.

Unitat didàctica 3: El color en la pintura.

El color en la pintura.

- Els colors primaris i els colors secundaris.
- Els colors terciaris.
- Els colors terra.
- La percepció del color.

L'expressivitat del color.

- El contrast i l'harmonia.
- El color i les emocions.
- El color i la comunicació.

- El color i el seu simbolisme.

El llenguatge visual en l'art.

- Els miniaturistes i el color.
- El color en els moviments artístics, de la Prehistòria a l'art actual.

Unitat didàctica 4: La llum.

Les característiques de la llum.

- La llum natural i la llum artificial.
- La qualitat de la llum. Llum dura i llum suau o difusa.
- La direcció de la llum. Llum frontal, zenital, lateral i contrallum.

L'expressivitat de la llum.

- La llum en el dibuix i en la pintura. Zones de llum (brillantor, penombra i llum reflectida) i d'ombra (pròpia i projectada).
- La llum en l'escultura i en l'arquitectura.
- La llum en el cine i en la fotografia (efectes visuals).

La llum en l'art.

- El cine negre.
 - Anàlisi de pel·lícules en blanc i negre i la utilització de la llum per donar més dramatisme a la pel·lícula.
- La llum en les catedrals gòtiques (vitralls).

Unitat didàctica 5: La textura.

La percepció de la textura.

- La textura tàctil i la textura visual.
- La textura natural i la textura artificial.

La representació de la textura.

- La textura orgànica i la textura geomètrica.
- La textura natural i la textura artificial.
 - La creació de textures. Textures visuals (estampat i fregat) i textures tàctils (escultura i arquitectura).

La textura en l'art.

- El moviment amb textures geomètriques. L'Op Art.
- Les textures originals sobre llenç. L'Art Brut.

Unitat didàctica 6: La composició.

Elements de la composició.

- El format: quadrat, rectangular, circular, ovalat...
- L'equilibri i el pes visual.
- La direcció de lectura i les sensacions suggerides.
- El ritme: uniforme, altern, creixent o decreixent.

Modes de composició.

- Els esquemes compositius: triangular, diagonal, la L, i en creu.
- Simetria: axial i radial.
- Lleis de la composició: llei de masses, llei de terços.

La composició en l'art.

- Ritmes compositius a obres mestres de la història de l'art.

Unitat didàctica 7: Dibuix tècnic.

Divisió d'angles i traçat de tangents.

- Divisió d'un angle en un nombre de parts iguals.
- Traçat d'una tangent a una circumferència des d'un punt exterior.
- Traçat d'una circumferència tangent als costats d'un angle i un triangle.

Polígons.

- Polígons regulars conegut el costat.
- Polígons regulars conegut el radi de la circumferència circumscrita.
- Polígons estrellats.

Estructures modulars.

- Mòduls i xarxes en l'entorn.
- Repetició i ritme: concepte de mòdul.
- Xarxes modulars simples i complexes.

Traçats de corbes.

- Traçat d'una espiral de tres centres.
- Traçat d'una espiral de sis centres.
- Traçat d'un oval del qual coneixem l'eix major i la separació de centres.
- Enllaç de punts amb arcs.

El dibuix tècnic en l'art.

- L'evolució del dibuix tècnic en la història de l'art.

- El dibuix tècnic en la plàstica moderna.

Unitat didàctica 8: Sistemes de projecció.

La projecció geomètrica (ortogonal i obliqua).

- El sistema dièdric.
- Fonaments del sistema dièdric.

La projecció axonomètrica.

- Tipus de projecció axonomètrica. Projecció isomètrica i dimètrica.
- La projecció isomètrica.
- La perspectiva cavallera.

Els sistemes de projecció en l'art.

- El constructivisme i la representació. Anàlisi del quadre *El filòsof*, de Liubov Popova.
- Les perspectives artístiques irregulars. Anàlisi del quadre *Fàbrica de l'Horta de l'Ebre*, de Pablo Picasso.
- Anàlisi de la Casa Schröder, de Gerrit Thomas Rietveld.
- Anàlisi del quadre *Estructura ambigua*, de Yvarel.

Unitat didàctica 9: Les noves tecnologies.

La tecnologia digital.

- L'ordinador. Maquinari (processament de dades i perifèrics) i programari.
- La càmera digital (fotogràfica i de vídeo).
- El programari.
- L'escàner.

La imatge digital.

- Les imatges de mapes de bits. Resolució i profunditat de color.
- Les imatges vectorials.
- El tractament d'imatges.

Les noves tecnologies en l'art.

- Les vídeoinstal·lacions digitals.
- La infografia en el cine. Anàlisi d'escenes de la pel·lícula *Tron*, de Walt Disney, la primera pel·lícula produïda amb tecnologia digital.

6. Avaluació.

6.1. Criteris d'avaluació per nivells. Estàndards d'aprenentatge avaluable (seleccionar i remarcar els mínims en negreta)

BLOC 1. EXPRESSIÓ PLÀSTICA

Criteris d'avaluació / Estàndards d'aprenentatge avaluable

1. Identificar els elements configuradors de la imatge.

1.1. Identifica i valora la importància del punt, la línia i el pla i analitza de manera oral i escrita imatges i produccions gràficoplàstiques pròpies i alienes.

2. Experimentar amb les variacions formals del punt, el pla i la línia.

2.1. *Analitza els ritmes lineals mitjançant l'observació d'elements orgànics, en el paisatge, els objectes i composicions artístiques i els emprats com a inspiració en creacions gràficoplàstiques.*

2.2. Experimenta amb el punt, la línia i el pla amb el concepte de ritme i els aplica de forma lliure i espontània.

2.3. *Experimenta amb el valor expressiu de la línia i el punt i les seves possibilitats tonals i aplica diferents graus de duresa, diferents posicions del llapis de grafit o de color (tombat o vertical) i la pressió exercida en l'aplicació en composicions a mà alçada, estructurades geomètricament o més lliures i espontànies.*

3. Expressar emocions utilitzant diferents elements configuradors i recursos gràfics: línia, punts, colors, textures i claroscurs.

3.1. Elabora composicions que transmeten emocions bàsiques (calma, violència, llibertat, opressió, alegria, tristesa, etc.) utilitzant diferents recursos gràfics en cada cas (clarobscur, línies, punts, textures, colors...).

4. Identificar i aplicar els conceptes d'equilibri, proporció i ritme en composicions bàsiques.

4.1. *Analitza, identifica i explica oralment, per escrit i gràficament l'esquema compositiu bàsic d'obres d'art i obres pròpies atenent els conceptes d'equilibri, proporció i ritme.*

4.2. *Elabora composicions bàsiques amb diferents tècniques segons les propostes establertes per escrit.*

4.3. Elabora composicions modulars amb diferents procediments

graficoplàstics en aplicacions en disseny tèxtil, ornamental, arquitectònic o decoratiu.

4.4. Representa objectes aïllats i agrupats del natural o de l'entorn immediat i els proporciona en relació amb les seves característiques formals i amb el seu entorn.

5. Experimentar amb els colors primaris i secundaris.

5.1. Experimenta amb els colors primaris i secundaris, i estudia la síntesi additiva i substractiva i els colors complementaris.

6. Identificar i diferenciar les propietats del color llum i el color pigment.

6.1. Fa modificacions del color i les seves propietats emprant tècniques pròpies del color pigment i del color llum i aplica les TIC per expressar sensacions en composicions senzilles.

6.2. Representa amb clarobscur la sensació espacial de composicions volumètriques senzilles.

6.3. Realitza composicions abstractes amb diferents tècniques gràfiques per expressar sensacions per mitjà de l'ús del color.

7. Diferenciar les textures naturals, artificials, tàctils i visuals i valorar-ne la capacitat expressiva.

7.1. Transcriu textures tàctils a textures visuals mitjançant les tècniques de frottage, i les utilitza en composicions abstractes o figuratives.

8. Conèixer i aplicar els mètodes creatius graphicoplàstics aplicats a processos d'arts plàstiques i disseny.

8.1. Crea composicions aplicant processos creatius senzills mitjançant propostes per escrit i s'ajusta als objectius finals.

8.2. Coneix i aplica mètodes creatius per elaborar disseny gràfic, dissenys de producte, moda i les seves múltiples aplicacions.

9. Crear composicions graphicoplàstiques personals i col·lectives.

9.1. Reflexiona i avalua oralment i per escrit el procés creatiu propi i aliè des de la idea inicial fins a l'execució definitiva.

10. Dibuixar amb diferents nivells d'iconicitat de la imatge.

10.1. Comprèn i empra els diferents nivells d'iconicitat de la imatge gràfica, elabora esbossos, apunts, dibuixos esquemàtics, analítics i mimètics.

11. Conèixer i aplicar les possibilitats expressives de les tècniques graphicoplàstiques seques, humides i mixtes. La tèmpera, els llapis de grafit i de color. El collage.

11.1. *Utilitza amb propietat les tècniques graficoplàstiques conegudes i les aplica de forma adequada a l'objectiu de l'activitat.*

11.2. *Utilitza el llapis de grafit i de color, creant el clarobscur en composicions figuratives i abstractes mitjançant l'aplicació del llapis de forma contínua en superfícies homogènies o degradades.*

11.3. *Experimenta amb les tèmperes aplicant la tècnica de diferents formes (pinzells, esponges, degotejos, diferents graus d'humitat, estampacions...) i en valora les possibilitats expressives segons el grau d'opacitat i la creació de textures visuals cromàtiques.*

11.4. *Utilitza el paper com a material, manipulant-lo, esquinçant-lo o plegant-lo i crea textures visuals i tàctils per elaborar composicions, collages i figures tridimensionals.*

11.5. *Crea amb el paper retallat formes abstractes i figuratives i les compon amb finalitats il·lustratives, decoratives o comunicatives.*

11.6. *Aprofita materials reciclats per elaborar obres de forma responsable amb el medi ambient aprofitant-ne les qualitats graficoplàstiques.*

11.7. *Manté el seu espai de treball i el seu material en perfecte ordre i estat i l'aporta a l'aula quan és necessari per dur a terme les activitats.*

BLOC 2. COMUNICACIÓ AUDIOVISUAL

criteris d'avaluació / Estàndards d'aprenentatge avaluable

1. Identificar els elements i factors que intervenen en el procés de percepció d'imatges.

Analitzar i realitzar còmics aplicant els recursos de manera apropiada.

1.1. *Analitza les causes per les quals es produeix una il·lusió òptica aplicant coneixements dels processos perceptius.*

2. Reconèixer les lleis visuals de la Gestalt que possibiliten les il·lusions òptiques i aplicar aquestes lleis en l'elaboració d'obres pròpies.

2.1. *Identifica i classifica diferents il·lusions òptiques segons les diferents lleis de la Gestalt.*

2.2. *Dissenya il·lusions òptiques basant-se en les lleis de la Gestalt.*

3. Identificar significat i significat en un signe visual.

3.1. *Distingeix significat i significat en un signe visual.*

4. Reconèixer els diferents graus d'iconicitat en imatges presents en l'entorn comunicatiu.

4.1. Diferencia imatges figuratives d'abstractes.

4.2. Reconeix diferents graus d'iconicitat en una sèrie d'imatges.

4.3. Crea imatges amb diferents graus d'iconicitat basant-se en un mateix tema.

5. Distingir i crear diferents tipus d'imatges segons la relació significant-significat: símbols i icones.

5.1. Distingeix símbols d'icones.

5.2. Dissenya símbols i icones.

6. Descriure, analitzar i interpretar una imatge distingint-ne els aspectes denotatiu i connotatiu.

6.1. Fa la lectura objectiva d'una imatge i n'identifica, classifica i descriu els elements.

6.2. Analitza una imatge mitjançant una lectura subjectiva, n'identifica els elements de significació, narratius i les eines visuals utilitzades i en treu conclusions i n'interpreta el significat.

7. Analitzar i fer fotografies i comprendre'n i aplicar-ne els fonaments.

7.1. Identifica diferents enquadraments i punts de vista en una fotografia.

7.2. Realitza fotografies amb diferents enquadraments i punts de vista i aplica diferents lleis compositives.

8. Analitzar i elaborar còmics aplicant els recursos de forma apropiada.

8.1. Dissenya un còmic utilitzant de manera adequada vinyetes i cartel·les, globus, línies cinètiques i onomatopeies.

9. Conèixer els fonaments de la imatge en moviment i explorar-ne les possibilitats expressives.

9.1. Elabora una animació amb mitjans digitals o analògics.

10. Diferenciar i analitzar els diferents elements que intervenen en un acte de comunicació.

10.1. Identifica i analitza els elements que intervenen en diferents actes de comunicació visual.

11. Reconèixer les diferents funcions de la comunicació.

11.1. Identifica i analitza els elements que intervenen en diferents actes de comunicació audiovisual.

11.2. Distingeix la funció o funcions que predominen en diferents missatges visuals i audiovisuals.

12. Utilitzar de manera adequada els llenguatges visual i audiovisual amb diferents funcions.
12.1. Dissenya, en equip, missatges visuals i audiovisuals amb diferents funcions, utilitza diferents llenguatges i codis i segueix de manera ordenada les diferents fases del procés (guió tècnic, guió il·lustrat, realització...). Valora de manera crítica els resultats.

13. Identificar i reconèixer els diferents llenguatges visuals; apreciar-ne els diferents estils i tendències, i valorar, respectar i gaudir del patrimoni històric i cultural.

13.1. Identifica els recursos visuals presents en missatges publicitaris visuals i audiovisuals.

14. Identificar i emprar recursos visuals com ara les figures retòriques en el llenguatge publicitari.

14.1. Dissenya un missatge publicitari i empra recursos visuals com les figures retòriques.

15. Apreciar el llenguatge del cinema, analitzar obres de manera crítica, ubicar-les en el seu context històric i sociocultural i reflexionar sobre la relació del llenguatge cinematogràfic amb el missatge de l'obra.

15.1. Reflexiona críticament sobre una obra de cinema, la ubica en el seu context i analitza la narrativa cinematogràfica en relació amb el missatge.

16. Comprendre els fonaments del llenguatge multimèdia, valorar les aportacions de les tecnologies digitals i ser capaç d'elaborar documents mitjançant aquest llenguatge.

16.1. Elaborar documents multimèdia per presentar un tema o projecte emprant els recursos digitals de manera adequada.

BLOC 3. DIBUIX TÈCNIC

Criteris d'avaluació / Estàndards d'aprenentatge avaluable

1. Comprendre i emprar els conceptes espacials de *punt*, *línia* i *pla*.

1.1. Traça les rectes que passen per cada parell de punts, usant el regle, i ressalta el triangle que es forma.

2. Analitzar com es pot definir una recta amb dos punts i un pla amb tres punts no alineats o amb dues rectes secants.

2.1. Assenyala dues de les arestes d'un paral·lelepípede sobre models reals, estudia si defineixen un pla o no i explica quin és, en cas afirmatiu.

3. Construir diferents tipus de rectes utilitzant l'escaire i el cartabó, havent repassat prèviament aquests conceptes.

3.1. Traça rectes paral·leles, transversals i perpendiculars a una altra de donada, que passin per punts definits utilitzant escaire i cartabó amb suficient precisió.

4. Conèixer amb fluïdesa els conceptes de circumferència, cercle i arc.

4.1. Construeix una circumferència lobulada de sis elements utilitzant el compàs.

5. Utilitzar el compàs i fer exercicis variats per familiaritzar-se amb aquesta eina.

5.1. Divideix la circumferència en sis parts iguals, usant el compàs, i dibuixa amb el regle l'hexàgon regular i el triangle equilàter que es possibilita.

6. Comprendre els conceptes d'angle i bisectriu i la classificació d'angles aguts, rectes i obtusos.

6.1. Identifica els angles de 30° , 45° , 60° i 90° a l'escaire i al cartabó.

7. Estudiar la suma i resta d'angles i comprendre la forma de mesurar-los.

7.1. Suma o resta angles positius o negatius amb regle i compàs.

8. Estudiar el concepte de bisectriu i el seu procés de construcció.

8.1. Construeix la bisectriu d'un angle qualsevol, amb regla i compàs.

9. Diferenciar clarament entre recta i segment prenent mesures de segments amb el regle o utilitzant el compàs.

9.1. Suma o resta segments, sobre una recta, mesurant amb el regle o utilitzant el compàs.

10. Traçar la mediatriu d'un segment utilitzant compàs i regle; també utilitzant regle, escaire i cartabó.

10.1. Traça la mediatriu d'un segment utilitzant compàs i regle; també utilitzant regle, escaire i cartabó.

11. Estudiar les aplicacions del teorema de Tales.

11.1. Divideix un segment en parts iguals aplicant el teorema de Tales.

11.2. Escala un polígon aplicant el teorema de Tales.

12. Conèixer llocs geomètrics i definir-los.

12.1. Explica, verbalment o per escrit, els exemples més comuns de llocs geomètrics (mediatriu, bisectriu, circumferència, esfera, rectes paral·leles, plans, paral·lels).

13. Comprendre la classificació dels triangles en funció dels costats i els angles.

- 13.1. *Classifica qualsevol triangle observant-ne els costats i els angles.*
14. Construir triangles coneixent-ne tres dades (costats o angles).
- 14.1. *Construeix un triangle coneixent dos costats i un angle, o dos angles i un costat, o els tres costats, utilitzant correctament les eines.*
15. Analitzar les propietats dels punts i rectes característics d'un triangle.
- 15.1. *Determina el baricentre, l'íncentre o el circumcentre de qualsevol triangle, construint prèviament les mitjanes, bisectrius o mediatris corresponents.*
16. Conèixer les propietats geomètriques i matemàtiques dels triangles rectangles i aplicar-les amb propietat per construir-los.
- 16.1. *Dibuixa un triangle rectangle coneixent la hipotenusa i un catet.*
17. Conèixer els diferents tipus de quadrilàters.
- 17.1. *Classifica correctament qualsevol quadrilàter.*
18. Executar les construccions més habituals de paral·lelograms.
- 18.1. *Construeix qualsevol paral·lelogram coneixent dos costats consecutius i una diagonal.*
19. Classificar els polígons en funció dels costats, reconeixent els regulars i els irregulars.
- 19.1. *Classifica correctament qualsevol polígon de 3 a 5 costats i diferencia clarament si és regular o irregular.*
20. Estudiar la construcció dels polígons regulars inscrits en la circumferència.
- 20.1. *Construeix correctament polígons regulars de fins a 5 costats inscrits en una circumferència.*
21. Estudiar la construcció de polígons regulars coneixent-ne el costat.
- 21.1. *Construeix correctament polígons regulars de fins a 5 costats coneixent-ne el costat.*
22. Comprendre les condicions dels centres i les rectes tangents en els diferents casos de tangència i enllaços.
- 22.1. *Resol correctament els casos de tangència entre circumferències utilitzant adequadament les eines.*
- 22.2. *Resol correctament els diferents casos de tangència entre circumferències i rectes utilitzant adequadament les eines.*
23. Comprendre la construcció de l'oval i de l'ovoide bàsics i aplicar les propietats de les tangències entre circumferències.

- 23.1. *Construeix correctament un oval regular coneixent-ne el diàmetre major.*
24. Analitzar i estudiar les propietats de les tangències en els ovals i els ovoïdes.
- 24.1. *Construeix diversos tipus d'ovals i ovoïdes segons els diàmetres coneguts.*
25. Aplicar les condicions de les tangències i enllaços per construir espirals de 2, 3, 4 i 5 centres.
- 25.1. *Construeix correctament espirals de 2, 3 i 4 centres.*
26. Estudiar els conceptes de *simetria*, *gir* i *translació* i els aplica al disseny de composicions amb mòduls.
- 26.1. *Executa dissenys aplicant repeticions, girs i simetries de mòduls.*
27. Comprendre el concepte de *projecció* i aplicar-lo al dibuix de les vistes d'objectes i comprendre la utilitat de les acotacions practicant sobre les tres vistes d'objectes senzills partint de l'anàlisi de les vistes principals.
- 27.1. *Dibuixa correctament les vistes principals de volums freqüents i identifica les tres projeccions dels vèrtexs i les arestes.*
28. Comprendre i practicar el procediment de la perspectiva cavallera aplicada a volums elementals.
- 28.1. *Construeix la perspectiva cavallera de prismes i cilindres simples aplicant correctament coeficients de reducció senzills.*
29. Comprendre i practicar els processos de construcció de perspectives isomètriques de volums senzills.
- 29.1. *Realitza perspectives isomètriques de volums senzills utilitzant correctament l'escaire i el cartabó per al traçat de paral·lels.*

6.2. Criteris de qualificació per nivells.

L'avaluació i qualificació de l'àrea de PLÀSTICA, a tots els nivells, es realitzarà valorant:

Activitats pràctiques: Es revisarà, de principi a final, la realització de les activitats del quadern de pràctiques i les realitzades sobre altres suports. Es valoraran els següents punts: correcció en els treballs, netedat i presentació, puntualitat, creativitat i originalitat. Les pràctiques es qualificaran de 0 a 10.

Proves o exàmens: Es farà un examen o dos per avaluació, amb preguntes

teòriques i pràctiques. Els exàmens es qualificaran de 0 a 10.

Quadern d'apunts: Es revisarà periòdicament el quadern d'apunts de l'alumne. Es valorarà que estigui al dia, així com l'ordre, la netedat i la presentació. Es qualificarà amb positius o negatius.

Material: Donat el caire eminentment pràctic de la matèria, es fa imprescindible que l'alumne dugui el material necessari per a la realització de cada una de les activitats. Es qualificarà amb positius o negatius.

Expressió oral: Es valorarà l'explicació, per part de l'alumne, de les activitats realitzades.

Assistència, actitud, hàbit de treball i participació: Es valorarà l'assistència, l'actitud de l'alumne envers l'assignatura, l'hàbit de treball i la participació en les activitats individuals i de grup. Es qualificarà amb positius o negatius.

La nota de l'avaluació es calcularà de la següent manera: les notes de les activitats pràctiques comptaran un 60%; les notes dels exàmens comptaran un 30%; per últim, les notes de la resta d'apartats comptaran un 10%, sempre tenint en compte que l'acumulació de negatius afectarà a la qualificació global de l'avaluació: per cada 3 negatius es podrà descomptar fins a 1 punt de la nota final de l'avaluació.

Per poder aprovar una avaluació, l'alumne haurà d'obtenir com a mínim un 3 damunt 10 en les mitjanes de les activitats pràctiques i dels exàmens per separat.

Per poder aprovar l'àrea a final de curs, cal haver aprovat almenys dues avaluacions, i la nota final serà la mitjana de les notes de les tres avaluacions.

Per recuperar, l'alumne haurà de fer les activitats pendents, acabar les inacabades o repetir les activitats suspeses. A final de curs, dins les classes ordinàries, es donarà l'oportunitat de recuperar els exàmens suspesos mitjançant una prova que constarà de preguntes teòriques i pràctiques.

6.3. Procediments d'avaluació.

-ESTÀNDARDS D'APRENTATGE AVALUABLES.

Críteris i instruments de qualificació i d'avaluació

Nombre mínim de parcials per avaluació	1
Exàmens, exercicis teòrics...	20 %
Pràctica, entrega de quadern, tasques...	60 %
Actitud	20 %
Correcció lingüística	Aquest apartat es valorarà inclòs en els 3 apartats anteriors.

6.4. Criteris i procediments de recuperació de pendants.

-PROCEDIMENTS DE RECUPERACIÓ.

A continuació, es concreten els mecanismes per a la recuperació de l'àrea d'Educació Plàstica i Visual.

-RECUPERACIÓ DURANT EL CURS.

L'àrea d'Educació Plàstica i visual és una assignatura de caire eminentment pràctic.

L'alumnat realitza un gran nombre d'activitats entorn a les diferents unitats didàctiques i,

per aquest motiu, el departament considera que l'alumnat té oportunitats suficients per

aprovar cada avaluació mitjançant la feina diària i no creu necessari haver de realitzar proves de recuperació de les avaluacions.

La qualificació final de curs s'obindrà realitzant la mitjana de les notes obtingudes a les

tres avaluacions. Per aprovar l'assignatura s'han d'haver aprovat, almenys, dues avaluacions, una de les quals serà la tercera.

L'alumne/a que, al juny, hagi obtingut avaluació negativa haurà de realitzar una prova pel setembre, realitzar i lliurar els exercicis que no ha realitzat o ha suspès durant el curs.

-RECUPERACIÓ DE PENDENTS D'ALTRES CURSOS.

El sistema de recuperació que el departament d'Educació Plàstica i Visual proposa permet

la recuperació de l'àrea per maig, per juny i per setembre. Per això, l'alumne rebrà un

document en el qual s'especifiquen els continguts a recuperar, el pla de recuperació i els criteris d'avaluació.

-RECUPERACIÓ PER MAIG:

1. Cas 1. RECUPERACIÓ D'EDUCACIÓ PLÀSTICA, VISUAL I AUDIOVISUAL I (de 1r ESO). Si un alumne cursa l'assignatura d'Educació Plàstica i Visual II – EPVA II (als cursos de 2n ESO – 2n PMAR, 3r ESO – 3r PMAR, i aprova la 1a i la 2a avaluació d'EPVA II,

automàticament li quedarà aprovada l'assignatura EPVA I de 1r ESO.

2. Cas 2. RECUPERACIÓ D'EDUCACIÓ PLÀSTICA, VISUAL I AUDIOVISUAL I (de 1r ESO). Si un alumne no cursa l'assignatura d'Educació Plàstica i Visual II, i té l'assignatura EPVA I pendent, haurà de realitzar un dossier de treballs que serà elaborat pel departament, i fer l'examen de recuperació, que constarà de preguntes teòriques i pràctiques, i que es realitza durant el mes de maig. El dossier de treballs s'entregarà el mateix dia de l'examen, i comptarà un 60% de la nota, essent l'altre 40% la nota de l'examen. Per poder fer mitjana, la nota de l'examen serà igual o superior a 3.

RECUPERACIÓ PER JUNY:

1. Cas 1. RECUPERACIÓ D'EDUCACIÓ PLÀSTICA, VISUAL I AUDIOVISUAL I (de 1r ESO). Si un alumne cursa l'assignatura d'Educació Plàstica, Visual i Audiovisual II – EPVA II (als cursos de 2n ESO – 2n PMAR, 3r ESO – 3r PMAR, i aprova l'assignatura en l'avaluació ordinària, automàticament li quedarà aprovada l'assignatura EPVA I de 1r ESO.

2. Cas 2. RECUPERACIÓ D'EDUCACIÓ PLÀSTICA, VISUAL I AUDIOVISUAL II (de 2n ESO – 2n PMAR, 3r ESO – 3r PMAR). Si un alumne cursa l'assignatura d'Educació Plàstica, Visual i Audiovisual a 4t ESO, i aprova l'assignatura en l'avaluació ordinària, automàticament li quedarà aprovada l'assignatura EPVA II de 2n ESO – 2n PMAR, 3r ESO – 3r PMAR.

RECUPERACIÓ PER SETEMBRE. Els alumnes amb la matèria d'Educació Plàstica, Visual i Audiovisual I (1 ESO), Educació Plàstica, Visual i Audiovisual II (2n ESO – 2n PMAR,

3r ESO – 3r PMAR) o Educació Plàstica, Visual i Audiovisual (de 4 ESO) pendent, hauran de realitzar un dossier de treballs que serà elaborat pel departament, i realitzar l'examen de recuperació, que constarà de preguntes teòriques i pràctiques, que es realitza durant el mes de setembre. El dossier de treballs s'entregarà el mateix dia de l'examen, i comptarà un 60% de la nota, essent l'altre 40% la nota de l'examen. Per poder fer mitjana, la nota de l'examen serà igual o superior a 3.

6.5. Criteris de promoció i titulació.

Criteris de titulació a 2n/3r ESO:

En el cas que un alumne/a tingui dues matèries suspeses (que no siguin simultàniament llengua catalana i literatura i matemàtiques o llengua castellana i literatura i matemàtiques) es considerarà que ha assolit els objectius d'etapa sempre i quan cada una de les dues matèries no tingui una qualificació inferior a 3.

Si es compleix la condició anterior l'alumne pot obtenir la titulació d'ESO en la convocatòria ordinària del mes de juny o en la convocatòria extraordinària de setembre.

Prèviament a les sessions d'avaluació ordinària i extraordinària les famílies hauran de signar un document que reflecteixi la voluntat de l'alumne de titular, o no, amb 2 matèries suspeses.

En cas que un alumne manifesti la voluntat de presentar-se a la convocatòria extraordinària de setembre i obtingués una qualificació inferior a 3 es mantindrà la qualificació de la convocatòria ordinària del juny.

7. Ensenyaments globalitzats (transversalitat).

Els temes transversals s'entenen com un conjunt de continguts que impregnen l'actuació educativa en general, ja que, degut al seu fort component actitudinal, han de tractar-se des de totes les àrees que formen el currículum.

Des d'aquesta àrea es contribuirà al desenvolupament dels temes transversals,

afavorint la cooperació entre els alumnes, el respecte per les opinions i solucions distintes de la pròpia, i col·laborant al desenvolupament de l'estabilitat emocional i psíquica, de l'autoestima, independència i autonomia de l'alumne/a a través del desenvolupament de les capacitats creatives i expressives.

En la formació plàstica i visual, alguns d'aquests temes adquireixen una major rellevància, i a continuació feim una proposta de tractament en els diferents àmbits relacionats amb l'àrea. Aquest tractament es farà des del punt de vista teòric, pel que fa a l'observació de missatges visuals relacionats amb els temes transversals; i, per una altra banda, des del punt de vista pràctic, basat en la creació, i concretat en la realització de treballs que abordin els diferents temes en diversos formats: dibuix, pintura, escultura, disseny de cartells, fotografia, vídeo, etc.

Educació moral i cívica. Serà la base i el punt de referència en torn al qual giren els temes transversals. En la nostra àrea -en tant que una de les seves finalitats és la socialització de l'alumne/a en el seu medi, assimilant l'entorn visual i plàstic en el que viu amb una actitud reflexiva i crítica- poden considerar-se estretament relacionades amb aquest tema totes aquelles actituds dirigides a la valoració, respecte i conservació del patrimoni cultural i a l'interès per relacionar-se amb altres persones i participar en activitats de grup prenent consciència de l'enriquiment que es produeix amb les aportacions dels demés.

Educació per a la igualtat d'oportunitats. Des d'aquesta àrea s'ha de procurar valorar per igual, atenent als mateixos criteris, les aportacions dels alumnes i les alumnes. Es perseguirà l'eliminació de qualsevol tipus de discriminació o d'intolerància, no solament en el pla de les idees, sinó i sobretot, en el de les conductes personals i socials, reflectides en la vida diària, als mitjans de comunicació, als centres de treball, als llocs d'oci, etc. És important fomentar en l'alumne/a l'interès per l'anàlisi crítica d'aquells continguts que denotin discriminació sexual en el llenguatge a través de la imatge, així com dels estereotips que de forma inconscient es reflexen en els seus treballs, a fi de dur a terme una progressiva transformació de les actituds.

Educació ambiental. És un dels àmbits on l'àrea pot fer un major èmfasi i no es

referirà a l'àmbit de la natura en general, sinó que tindrà en compte els àmbits més propers i concrets en que es mou l'alumne/a: la localitat, el barri, la casa, el col·legi, etc. És fonamental inculcar pautes d'actuació i comportament dirigides al respecte al medi ambient, alhora que ampliar i millorar, a través del llenguatge plàstic, les possibilitats de comunicació amb l'entorn; pautes que permetin valorar tant les obres visuals creades en relació amb l'ambient com l'ambient mateix sobre el qual l'home hagi intervingut (l'arquitectura, l'urbanisme, els ornaments, etc.), atenint a criteris d'harmonia, estètics, protecció i conservació del medi, etc.

Educació del consumidor. Tindrà en compte el fet històric del consum, però se circumscriurà més a la societat actual, que no solament fabrica productes, sinó també consumidors; fenomen que genera necessitats sense fonament, sense cap discriminació d'edat o de condició, ni diferenciació entre allò que és necessari i allò que és superflu. És fonamental dotar a l'alumne/a de procediments que li permetin analitzar críticament les necessitats de consum creades a través de la publicitat. Aquells continguts relacionats amb l'estudi dels elements integrants d'un missatge i la seva intencionalitat afavoriran una recepció activa i crítica d'aquests missatges i una selecció dels mateixos en funció dels interessos particulars de l'alumne/a.

En relació al consum relacionat amb l'oci, l'àrea ofereix excel·lents oportunitats per orientar a l'alumne/a sobre diferents activitats que contribueixen al desenvolupament de la capacitat creativa i, a la vegada, poden dur a terme en el seu temps lliure, per exemple la pintura, el cinema, el teatre, la fotografia, l'obra gràfica comercial, etc. També serà important atendre a aquells continguts relacionats amb l'aprofitament dels materials i recursos de que es disposa, experimentant amb materials de rebuig, creant els seus propis instruments i compartint amb els companys els materials de que es disposa.

L'**educació per la pau** serà considerada com una conseqüència de la justícia; no es tracta d'un pacifisme neutre, ni irat, sinó actiu i responsable, en el qual està implicada la pròpia llibertat, limitada per la llibertat dels altres.

L'**educació per a la salut** s'orientarà en el sentit de la salut física, biològica, mental i social, sense oblidar les pràctiques que incideixen negativament en la salut.

L'**educació sexual** ajudarà a descobrir la dimensió afectiva de la relació sexual i a rebutjar conductes sexistes tant en els mitjans de comunicació com en el medi

familiar, escolar i social, així com a assumir pautes de conductes integradores i respectuoses de la diversitat per raó de sexe.

L'**educació viària** s'ha d'abordar des de les normes de circulació i les conseqüències que es deriven de l'incompliment d'aquestes, com també des dels coneixements teòrics que aporta la ciència.

L'**educació per la construcció europea** s'entendrà com la integració dins una entitat major, bàsicament econòmica i política, però també social i cultural, dels diferents països i estats que configuren la Comunitat Europea, valorant i respectant totes les nacionalitats i diferències culturals de les diverses comunitats que la integren. Es proposarà no una globalització cultural homogènia, sinó promoure uns valors socials, morals i cívics comuns, i a partir del coneixement de les diferents cultures que conviuen dins aquesta comunitat, ensenyar a valorar-les i respectar-les.

L'**educació per la democràcia**, el coneixement i la pràctica dels drets humans farà referència al coneixement i a la comprensió del funcionament de les societats democràtiques, des del marc més pròxim del nostre entorn, passant pel marc europeu, fins a arribar al marc mundial, per promoure una actitud respectuosa i participativa envers el sistema democràtic. Aquest comportament democràtic s'analitzarà i observarà especialment a través dels mitjans de comunicació, i amb esperit crític es rebutjaran aquelles actituds que siguin contràries a aquest.

-TRACTAMENT DELS CONTINGUTS TRANSVERSALS PER CURSOS.

Durant aquest curs, es posarà en marxa el tractament de continguts transversals per cursos.

S'ha de fer notar que alguns d'aquests temes transversals no s'han treballat fins ara, i durant el curs s'aniran preparant materials i recursos per poder-los utilitzar a classe.

La previsió de temes transversals a treballar amb cada curs és la següent:

2n ESO: Integració cultural. Violència de gènere. Treball cooperatiu.

3r ESO: Sexualitat. Orientació acadèmica. Violència de gènere.

8. Contribució de la matèria a l'adquisició de les competències. Tractament de les competències clau a les matèries.

En el següent quadre, es detallen les connexions entre les dimensions de les competències bàsiques i els objectius generals d'Educació Plàstica i Visual:

OBJECTIUS DE L'ÀREA	RELACIONS AMB LES COMPETÈNCIES CLAU	
	Dimensió relacionada	Competència
1. Observar, percebre, comprendre i interpretar críticament la comunicació, mitjançant les imatges i les formes del seu entorn natural i cultural, i ser sensibles envers les seves qualitats evocadores, simbòliques, plàstiques, estètiques i funcionals.	- Analitzar de manera crítica la informació obtinguda.	cb1
	- Interpretar i expressar amb claredat i precisió informacions que contenen elements matemàtics, dades i expressions matemàtiques.	cb2
	- Interactuar amb l'espai físic.	cb3
	- Comprendre la informació, analitzar-la de forma crítica i reflexiva, i integrar-la en els esquemes previs de coneixement.	cb4
	- Adquirir habilitats de pensament, perceptives i comunicatives, de sensibilitat i sentit estètic per comprendre i valorar les manifestacions artístiques.	cb6
	- Desenvolupar estratègies que facilitin la comprensió, l'expressió, l'atenció, la concentració, la memorització, el raonament i la motivació.	cb7
2. Apreciar els valors culturals i estètics, identificant, interpretant i valorant els seus continguts; entendre'ls com a part de la diversitat cultural, i contribuir-ne al	- Actuar per millorar i preservar les condicions de vida pròpia, les dels altres i les de tots els éssers vius.	cb3
	- Generar produccions responsables i creatives.	cb4
	- Comprendre l'aportació que les diferents cultures han fet a l'evolució i al progrés de la	cb5

respecte, la conservació i la millora.	humanitat.	
	- Conèixer la importància representativa, expressiva i comunicativa que els factors estètics tenen en la vida quotidiana de les persones i de les societats.	cb6
3. Interpretar les relacions del llenguatge visual i plàstic amb altres llenguatges, i cercar la manera personal i expressiva més adequada per comunicar les troballes obtingudes amb el signe, el color i l'espai. La interpretació correcta de la comunicació publicitària davant d'un consum responsable.	- Traduir del llenguatge natural al llenguatge simbòlic/formal, i entendre les relacions entre l'un i l'altre.	cb2
	- Dominar els llenguatges específics bàsics (textual, numèric, icònic, visual, gràfic i sonor) i les seves pautes de descodificació i de transferència, aplicant-los a diferents situacions i contextos.	cb4
	- Usar l'anàlisi multicausal i sistèmica per jutjar els fets i els problemes socials i històrics.	cb5
	- Tenir un coneixement bàsic de les principals tècniques, els recursos i les convencions dels diferents llenguatges artístics per a la pròpia expressió.	cb6
	- Tenir un coneixement bàsic de les principals tècniques, els recursos i les convencions dels diferents llenguatges artístics per a la pròpia expressió.	cb8
4. Desenvolupar la creativitat i expressar-la, preferentment, amb la subjectivitat del seu llenguatge personal, utilitzant els codis, la	- Utilitzar un vocabulari prou ampli per expressar-se oralment i per escrit amb propietat i precisió en situacions concretes.	cb1
	- Comunicar la informació i els coneixements adquirits en diferents suports i emprant recursos expressius que incorporin diferents	cb4

terminologia i els procediments del llenguatge visual i plàstic, amb la finalitat d'enriquir estèticament les seves possibilitats de comunicació.	llenguatges i tècniques específiques, aprofitant les possibilitats que ofereixen les tecnologies de la informació i la comunicació.	
	- Trobar fonts i formes d'expressió personal.	cb6
	- Adequar la utilització de recursos artístics d'expressió i representació per realitzar produccions pròpies.	cb6
	- Emprar tècniques de treball per projectes i de resolució de problemes	cb7
	- Ser capaç d'imaginar, emprendre, desenvolupar i avaluar accions o projectes individuals o col·lectius.	cb8
5. Utilitzar el llenguatge plàstic per representar emocions, sentiments, vivències i idees, contribuint a la comunicació, la reflexió crítica i el respecte entre les persones.	- Generar idees.	cb1
	- Tenir iniciativa, imaginació i creativitat per expressar-se a través de codis artístics.	cb6
	- Reelaborar els plantejaments previs o elaborar noves idees.	cb8
6. Apreciar les possibilitats expressives que ofereix la investigació amb diverses tècniques plàstiques i visuals, i les tecnologies de la informació i la comunicació, valorant l'esforç de superació que comporta el procés creatiu.	- Posar en pràctica els processos propis de la indagació científica.	cb3
	- Exploració, manipulació i incorporació del medi per a la creació.	cb3
	- Utilitzar les tecnologies de la informació i de la comunicació com a eina per organitzar la informació, processar-la i orientar-la, per aconseguir objectius i finalitats d'aprenentatge, de feina i d'oci	cb4
	- Tenir consciència de la importància de	cb6

	donar suport i d'apreciar les iniciatives i les contribucions dels altres.	
	- Tenir interès i voluntat de cultivar la pròpia capacitat estètica, tècnica i creadora.	cb6
	- Desenvolupar hàbits d'esforç i responsabilitat en la feina.	cb7
7. Representar cossos i espais simples mitjançant el domini de la perspectiva, les proporcions i la representació de les qualitats de les superfícies i el detall, de manera que siguin eficaços per a la comunicació desitjada.	- Comprendre les interrelacions existents entre les diverses representacions.	cb2
	- Emprar habitualment els recursos tecnològics disponibles per resoldre problemes reals de manera eficient.	cb4
	- Tenir un coneixement bàsic de les principals tècniques, els recursos i les convencions dels diferents llenguatges artístics per a la pròpia expressió.	cb6
8. Planificar i reflexionar, de forma individual i cooperativa, sobre el procés de realització d'un objecte partint d'uns objectius prefixats, i revisar i valorar, al final de cada fase, l'estat de la seva consecució.	- Adoptar decisions sobre les pròpies produccions.	cb1
	- Validar, analitzar, criticar i comunicar un model i els seus resultats.	cb2
	- Manejar estratègies per identificar i resoldre els problemes habituals de programari i maquinari que sorgeixin.	cb4
	- Actuar amb criteri propi mantenint una actitud constructiva, solidària i responsable.	cb5
	- Planificar, avaluar i ajustar els processos necessaris per aconseguir resultats, en l'àmbit personal o en l'acadèmic.	cb6
	- Planificar les passes a seguir en la resolució de problemes.	cb7

	- Conèixer les fases de desenvolupament d'un projecte: planificar, prendre decisions, actuar, avaluar el que s'ha fet i autoavaluar-se, extreure conclusions i valorar les possibilitats de millora.	cb8
9. Relacionar-se amb altres persones i participar en activitats de grup, adoptant actituds de flexibilitat, responsabilitat, solidaritat, interès i tolerància, superant inhibicions i prejudicis, i rebutjant discriminacions o estigmes personals o socials.	- Comunicar el plantejament d'un problema, els processos seguits en la seva resolució i els resultats obtinguts.	cb2
	- Treballar en entorns col·laboratius ampliant els entorns de comunicació per participar en comunitats d'aprenentatge formals i informals.	cb4
	- Construir, acceptar i practicar normes de convivència d'acord amb els valors democràtics.	cb5
	- Saber posar-se al lloc dels altres i comprendre el seu punt de vista.	cb5
	- Resoldre els conflictes amb actitud constructiva.	cb5
	- Aplicar habilitats de pensament divergent i de treball cooperatiu.	cb6
	- Emprar tècniques i hàbits de treball cooperatiu.	cb7
	- Relacionar-se, cooperar i treballar en equip de manera cooperativa i flexible.	cb8
	- Posar-se en el lloc de l'altre, dialogar i negociar.	cb8
	- Comunicar als altres les pròpies idees i decisions així com valorar les idees dels	cb8

	altres.	
10. Contribuir activament al coneixement, el respecte, la conservació, la divulgació i la millora del patrimoni europeu, espanyol i de la comunitat autònoma de les Illes Balears com a senyal d'identitat pròpia.	- Tenir un coneixement bàsic de les obres i les manifestacions més destacades del patrimoni cultural.	cb6
11. Conèixer i valorar el patrimoni artístic i cultural de la comunitat autònoma de les Illes Balears, com a base de la nostra identitat i idiosincràsia, i contribuir-ne activament a la defensa, la conservació i el desenvolupament, acceptant la convivència amb valors artístics propis d'altres cultures que coexisteixen amb la nostra per fer de la diversitat un valor enriquidor i integrador.	- Actuar per millorar i preservar les condicions de vida pròpia, les dels altres i les de tots els éssers vius.	cb3
	- Mostrar interès per contribuir a la conservació del patrimoni cultural i artístic de la pròpia comunitat i el d'altres llocs.	cb6
12. Respectar, apreciar i aprendre a interpretar altres maneres d'expressió visual i plàstica diferents de la pròpia i de les formes dominants a l'entorn,	- Establir relacions d'igualtat entre sexes, llengües, ètnies i qualsevol altre tipus de diferència.	cb1
	- Saber posar-se al lloc de l'altre i comprendre el seu punt de vista.	cb5

superant estereotips i convencionalismes, i elaborar judicis o adquirir criteris personals que permetin a l'alumnat actuar amb iniciativa responsable.	- Entendre que les posicions personals no són ètiques si no estan basades en el respecte als principis i valors universals.	cb5
	- Mostrar una actitud oberta, respectuosa i crítica cap a la diversitat d'expressions artístiques.	cb6
	- Comunicar als altres les pròpies idees i decisions, així com valorar les idees dels altres.	cb8
13. Acceptar i participar en el respecte i seguiment dels valors i les normes que regulen el comportament en les diferents situacions que sorgeixen en les relacions humanes i en els processos comunicatius, reconèixer-los com a integrants d'una formació global i integrar-los en l'expressió d'idees mitjançant els missatges visuals.	- Posar-se al lloc de l'altre: escoltar, analitzar i tenir en compte opinions diferents de la pròpia.	cb1
	- Demostrar una disposició favorable i de progressiva seguretat i confiança cap a la informació i les situacions que contenen elements o suports matemàtics.	cb2
	- Emprar les TIC de manera ètica, responsable i segura.	cb4
	- Saber posar-se al lloc de l'altre i comprendre el seu punt de vista.	cb5
	- Resoldre els conflictes amb actitud constructiva.	cb5
	- Prendre decisions en els diferents nivells de la vida comunitària valorant conjuntament els interessos individuals i els del grup.	cb5
	- Percebre, comprendre i enriquir-se amb diferents realitats i produccions del món de l'art i de la cultura.	cb6

	- Aprendre dels altres i amb els altres.	cb7
	- Afirmar i defensar els drets propis i els dels altres.	cb8
	- Saber posar-se al lloc de l'altre, dialogar i negociar.	cb8

9. Adaptacions necessàries per atendre l'alumnat NESE.

9.1 Plans d'actuació i de suport. Atenció a les diferències entre els/les alumnes.

L'àrea de Plàstica no compta amb la possibilitat de desdoblar grups o fer agrupaments flexibles. El plantejament que es fa per atendre a les diferències entre els i les alumnes és el següent:

1.- Atendre a la diferència de capacitats, interessos i necessitats i afavorir l'heterogeneïtat del grup d'alumnes, les seves diferents inclinacions i interessos i també les seves destreses i habilitats en uns continguts i en d'altres.

Els cinc principis generals fins ara relacionats, si s'entenen com a pautes per al professor, es duran a terme dins un clima de flexibilitat, afectivitat i respecte mutu. El professor, autor i inductor de situacions d'aprenentatge, serà l'essencial mediador en el procés educatiu, i orientarà la seva tasca cap a la consecució d'adquisicions significatives per part de l'alumne:

9.2 Criteris per a l'elaboració de les adaptacions curriculars.

S'han de preveure les adaptacions curriculars atenent les necessitats, les capacitats i les possibilitats d'aprenentatge de cadascú. És necessari oferir, per tant, programes o intervencions d'ensenyament més individualitzades, que prioritzin alguns objectius i continguts, que treballin més especialment algunes habilitats, o alguns procediments, que utilitzin altres estratègies metodològiques i altres activitats, que es modifiquin els ritmes i els temps habituals per assolir els objectius i assimilar els continguts, i també els criteris d'avaluació.

Dins la mateixa aula es podrien fer les adaptacions per mitjà de l'agrupament d'alumnes a partir de les capacitats o dels nivells de coneixement; sempre, això sí,

utilitzant una estratègia integradora i de treball en grup.

El professor ha de tenir en compte aquestes peculiaritats individuals a l'hora de plantejar nous continguts i proposar activitats en què l'alumnat, amb la col·laboració del professor o dels companys, pugui desenvolupar-se i localitzar-hi els continguts apresos en els esquemes de coneixement.

Si l'activitat sembla accessible a l'alumnat, aquest intentarà demostrar la seva capacitat, encara que després surtin dificultats en les quals se l'haurà d'ajudar.

Els criteris d'avaluació dels alumnes diagnosticats com ANEE i NESE seran aplicats pel professor i es farà en funció del nivell curricular de cada alumne. D'aquesta manera s'atenen a les necessitats personals de cada alumne en concret.

Per atendre a aquestes diferents necessitats el professor mantindrà reunions amb l'orientador, per obtenir informació i preparar materials, i l'informarà de tot el relacionat amb les ACIS d'aquests alumnes, que li seran lliurades trimestralment.

En el cas que l'alumne no necessiti d'una adaptació curricular significativa, es programaran activitats de reforç educatiu que possibilitin l'alumne l'assoliment dels objectius mínims de l'àrea.

Els criteris són:

-Considerar la nostra activitat com a professors com medidora i guia per al desenvolupament de l'activitat constructiva de l'alumne.

-Partir del nivell de desenvolupament de l'alumne, la qual cosa significa considerar tant les seves capacitats o grau de desenvolupament operatori, com els seus coneixements previs.

-Orientar la nostra atenció a estimular en l'alumne la capacitat d'aprendre a aprendre i serà més eficaç si es parteix del que l'alumne sap i sap fer.

-Promoure l'adquisició d'aprenentatges significatius, per això, les activitats d'ensenyament-aprenentatge garantiran que l'alumne se senti motivat trobant sentit a les situacions d'aprenentatge i desenvolupi la seva capacitat de reflexió, comprensió i actuació.

-Promoure l'adquisició d'aprenentatges funcionals, per això, les activitats d'ensenyament-aprenentatge connectaran amb els coneixements previs de l'alumne i en possibilitaran la construcció autònoma d'esquemes de coneixement" i l'aplicació dels aprenentatges desenvolupats.

- Cercar formes d'adaptació en l'ajuda pedagògica a les diferents necessitats de cada alumne.
- Fomentar el desenvolupament de la capacitat de socialització i d'autonomia de l'alumne.

10. Activitats complementàries i extraescolars del departament.

El departament d'Educació Plàstica i Visual proposa les següents activitats complementàries i extraescolars, supeditades a l'aprovació en la CCP i la PGA, i a la programació i dates d'activitats interessants per al departament que ens puguin arribar de museus i centres expositius com la Fundació Yannick i Ben Jakober, el Museu Es Baluard, la Fundació La Caixa, el Casal Solleric, la Fundació Pilar i Joan Miró, el Casal de Can Fondo, etc.

MATÈRIA	CURS	ACTIVITATS COMPLEMENTÀRIES I EXTRAESCOLARS	DATES
EDUCACIÓ PLÀSTICA, VISUAL I AUDIOVISUAL II		Decoració del centre. Participació a concursos. SORTIDA: Visita a la Fundació Jakober d'Alcúdia. Prevista per al 2n trimestre. Visita a exposicions: Depenent de la programació dels diferents espais culturals, es pot programar la visita a alguna exposició, si ho permeten les condicions establertes per la comissió d'Activitats Extraescolars.	(Es faran durant tot el curs)

EDUCACIÓ PLÀSTICA, VISUAL I AUDIOVIS UAL II	2n ESO	Decoració del centre. Participació a concursos. Visita a exposicions: Depenent de la programació dels diferents espais culturals, es pot programar la visita a alguna exposició, si ho permeten les condicions establertes per la comissió d'Activitats Extraescolars.	(Es faran durant tot el curs)
---	-----------	---	-------------------------------